

**ANALIZA ȘI INTERPRETAREA PROFILULUI FIZIC, COMPORTAMENTAL
ȘI MORAL AL TORTIONARULUI COMUNIST PETRACHE GOICIU**
*Analysis and Interpretation of the Physical, Behavioural and Moral Profile of the
Communist Torturer Petrance Goiciu*

**Dumitru-Cătălin ROGOJANU, Associate Professor Ph.D.,
“Constantin Brâncuși” University of Târgu-Jiu**

Abstract: Starting from the analysis and interpretation of some true memorialistic works, in this study my attention has been drawn by the general contouring of the physical, behavioral and moral portrait of one of the most sadistic torturers in the Romanian communist prison space - Petrance (Petrică) Goiciu.

The perspective of physical and attitudinal description of the “satrap of Gherla” does not reflect the essential differences from a memoirist to another, but what our investigation aims to capture is the fact that Petrance Goiciu is the model of fierce torturers, vicious, with an ideological and trivial language. Also, the gestures, the methods and techniques of torture used, as they are portrayed by memoirists of communist detention, demonstrate ideological hatred, “diabolical ingenuity” and internal violent imaginary.

Keywords: physical, behavioral and moral profile, Communist torturer Petrance Goiciu, fierce tortures, gestures, language, torture methods.

*Parcă pentru Goiciu, sadismul reprezenta esența luptei de clasă a proletariatului. Cei pedepsiți nu primeau nici hrană și nici de băut. Iar unii erau uitați acolo până îi scotea morți sau numai pe jumătate vii. (...) Când trecea acest călău pe lângă tine, simțeau în urma lui, că era ceva ce-l îndemna permanent să tortureze și săucidă.(...)
(Dumitru Bordeianu)*

Una dintre cele mai sadice figuri de tortionari pe care deținuții au reținut-o este a lui Petrance (Petrică-n.n), fost director al penitenciarului Galați, iar din anul 1952 este numit în locul lui Constantin Gheorghiu, comandant al penitenciarului Gherla până în anul 1959. Goiciu era originar din Galați, dar nu era român, ci găgăuz sau bulgar ¹ deținuții înregistrând în lucrările memorialistice că era prieten cu Gheorghiu-Dej² pe care l-a cunoscut la atelierele C.F.R. din Galați, unde era tinichigiu fapt ce a determinat probabil și numirea sa în funcția de director la închisoarea Gherla.

¹ Atât Remus Radina, *Testamentul din morgă*, Prefață de Eugen Ionescu, f.l: f.e, f.a . Disponibil la <http://www.procesulcomunismului.com/marturii/fonduri/radina/> cât și Aurel Sergiu Marinescu, *Prizonier în propria țară*, vol. II., Cu un cuvânt înainte de Gabriel Țepelea, București: DU Style, 1996 își amintesc că Petre Goiciu era găgăuz iar Andrei Crișan afirmă că acesta era bulgar. Vezi interviul luat de Ciprian Dragoș lui Andrei Crișan apărut în *Gazeta de Maramureș*, pe 23 iulie 2007, și intitulat „Învingător în lupta cu regimul comunist”. Disponibil la <http://www.gazetademaramures.ro/fullnews.php?ID=6170> Accesat la 14 noiembrie 2011.

² Aristide Ionescu, în lucrarea *Dacă vine ora H, pe cine putem conta*, Gordian: Timișoara, 1998; povestește despre prietenia lui *Gonciu* (Goiciu-este corect, memorialistul îi greșește numele): „Se știe că doar directorii de închisori erau cadrele cele mai de nădejde ale partidului, erau prieteni apropiați ai ierarhiei comuniste (directorul Gonciu de la Gherla era prieten personal al lui Gh.Gh. Dej” (p. 95).

Colonelul Goiciu este descris din punct de vedere fizic de memorialiști drept „o caricatură de om”, a cărui miros de sudoare îi face „fața învinețită de venin” să lucească în corpul său de „hoit”³. Cele mai sugestive trăsături fizice și de comportament ale lui Goiciu le creionează Cicerone Ioanițoiu care îl vede ca pe un tip „înalt, mătăhălos, buze mari, roșu la față, la prima și ultima privire ... un monstru, o făptură a cărei inteligență nu se părea că licărise pe undeva ...cândva ...care-și închipuise că nu este posibil ca altul să gândească altfel decât el. El era zis comandant. El primea, și îi plăcea s-o facă, pe fiecare român arestat și trimis la secția lui satanică din infernul comunist, pe care cu deosebit sadism o conducea.”⁴ Prin curzimea cu care acționa la Galați și la Gherla, comandantul Goiciu este perceput ca o “fiară, animal feroce, ce nu știa decât să bată, să înjure și iar să bată”⁵, iar Remus Radina îl consideră un “asasin”⁶, “cu ochii injectați de ură, dispreț și batjocură”⁷

Aurel Sergiu Marinescu îl consideră pe Goiciu una “dintre cele mai sinistre figuri de criminali sadici din conducerile temnițelor comuniste”⁸, un “monstru, născut să fie ucigaș, care nu avea în conștiinta lui decât înclinația de a chinui și a ucide oamenii”⁹. Cu o figură lombroziană “de om robust, bătrân și urât”¹⁰, Goiciu era deci cunoscut în toate închisorile comuniste “ca unul dintre cei mai odioși călăi și ucigași.”¹¹

Puternic îndoctrinat ideologic, Goiciu era un “tip de proletar cu putere <politică> de care abuza oricând, executând ordinele de distrugere”¹² ale deținuților cu o brutalitate ieșită din comun. La Gherla, datorită prestigiului său de torționar bestial, era considerat un fel de Dumnezeu care “avea drept de viață și de moarte” asupra celor arestați, fiind ajutat în aplicarea metodelor de tortură de “copii” săi gardieni, sau cum îi numește Paul Goma-“Copii lui Goiciu”.

Pe lângă faptul că îi plăcea să bată personal deținuții, Goiciu, așa cum surprinde Paul Goma, agreea mult să converseze în anchete cu aceștia, dar nu o discuție normală, ci mai mult un dialog tensionat ce se finaliza cu bătaia: “Dar îi plăcea grozeav să <converseze> Goiciu era un...era să zic: conversant. Marea lui plăcere era să trăncănească, să monologheze în doi – și cu martori. Evident nu aștepta răspunsuri, dar ia să te fi pus naiba să-i dai de înțeles că nu te

³ Aurelian Gulan, *Mărturii din Iadul Roșu (De la Vorkuta la Gherla)*, București: Petrion, f. a., p. 192.

⁴ Cicerone Ionițoiu, *Morminte fără cruce. Contribuții la cronica rezistenței românești împotriva dictaturii*. Vol.II, Freiburg: Coresi, 1983. Disponibilă în variantă electronică la <http://www.procesulcomunismului.com/marturii/fonduri/ioanitoiu/>. Accesat 15 decembrie 2011. Memorialistul Nae Cojocaru în cartea *Filmul unei existențe*, f.l: f.e, f.a, îl descrie fizic puțin diferit pe Goiciu, mai ales ca și înălțime “maiorul Goiciu, scund de stat și îndesat, cu figura pătrată și căutătura criminală a ucigașului de meserie,” (p. 341), Disponibilă în format electronic la www.miscarea.net/nae-cojocaru-amintiri.doc Accesat 18 noiembrie 2011. Precizăm că atât Cicerone Ioanițoiu, cât și Nae Cojocaru, observă în aceeași manieră, cu puține nuanțe, latura comportamentală a lui Goiciu, însă considerăm, pe baza mai multor memorii ale deținuților, că directorul închisorii Gherla era mai degrabă un om înalt și bine clădit.

⁵ *Ibid.*

⁶ Remus Radina, *op.cit.*

⁷ Andrei Crișan, *Destine paralele-Ecouri din detenția comunistă*, Cluj-Napoca: Risoprint, 2002, p. 59.

⁸ Aurel Sergiu Marinescu, *Prizonier în propria țară*, Cu un cuvânt înainte de Gabriel Țepelea, vol. II, București: DU Style, 1996, p.169.

⁹ Dumitru Bordeianu, *Mărturii din mlaștina disperării*, București: Scara, s.a. Disponibilă și pe www.scribd.com/ Accesat: 6 noiembrie 2011, p. 296.

¹⁰ Iosif Corpas, *Secvențe din fostele închisori politice. Scriere documentară*, București: Humanitas, 2003, p. 33.

¹¹ Dumitru Bordeianu, *op.cit.*, p. 296.

¹² *Ibid.*

interesează întrebările lui retorice! Pe Goiciu puteai să-l înfrunți cu vorba, cu “atitudinea” (ce pățeai, mai apoi, altă căciulă), dar să nu taci. Să nu taci.”¹³

Directorul de la Gherla, avea un temperament coleric, era “un gălăgios, un agitat, la urma urmei, un anxios, ca toți paranoicii: încerca să-și alunge neliniștile prin cuvinte. Rostite. Cât mai tare rostite, repetate, la nevoie - cât mai mult timp ocupat cu ele, de ele”.¹⁴ Nu-i plăcea deloc singurătatea și liniștea, așa se explică prezența sa aproape continuă în închisoare, dar și faptul că “avea nevoie de agitație, de vânzoleală, de mișcare, de cuvinte - în fine de răcnete. Dar avea nevoie și de cuvintele celorlalți - chiar dacă acelea nu erau totdeauna răcnete (de durere)”¹⁵ Dacă un deținut refuza să vorbească, Goiciu interpreta tăcerea ca pe o ofensă, dezaprobare, de aceea el avea o structură comportamentală “muierină, feminină”¹⁶.

Lucrările memorialistice nu au uitat privirea fixă și înfiorătoare a lui Goiciu, dar și memoria prodigioasă pe care o avea în reținerea portretelor de deținuți care au mai trecut prin mâinile sale: “Avea o *privire dementială* și o *memorie fantastică a figurilor*. Izbucnește și se repede cu pumnii și cu piciorul: — Banditul, iar ai dat peste mine. Ți-am spus să te ferești; Aici nu mai e nici îndurare, nici suspin, ci moarte fără de sfârșit.”¹⁷

Dacă lui Nicolae Maromet îi plăcea să bată în special generalii, o “plăcere deosebită” a lui Goiciu era de a chinui și ucide preoții și copiii de prelați, puțini dintre aceștia au reușit să supraviețuiască dacă au făcut un “periplu” pe la Gherla: “Sunt martori oculari, care au stat în celulă cu un fiu de preot, când acesta a fost surprins de Goiciu prin vizeta ușii, în momentul când își făcea rugăciunea. Atunci, spun ei, Goiciu a intrat în celulă, l-a lungit pe fiul de preot pe dușumea și l-a zdrobit cu picioarele, până l-a lăsat mort.”¹⁸

Plăcerea de a bate fețe bisericești era completată de “plăcerea alcoolului”, care reprezenta un stimulent eficient în aplicarea cu sadism a torturii, nu doar în cazul lui Goiciu, ci și a colegului său de la Sighet: Vasile Ciolpan. Când era beat, Goiciu, avea “idei năstrușnice” în aplicarea torturii: “directorul era *în stare de ebrietate*, în formă dârză. Ne-a spus că fiind Paște vrea să le sărbătorim împreună. Ne-a așezat pe toți lângă o latură a clădirii, care era în formă de U, și ne-a poruncit să mergem ca broasca până la cealaltă latură 70 m. (...). În așteptarea sosirii celorlalți am asistat la un spectacol înfiorător. Ultimul era marele specialist în agricultură-Până-fost ministru al agriculturii, în vârstă de 68-70 ani, pe care directorul îl lovea sălbatic în cap, pe unde nimerea”.¹⁹

Comandantul de la Gherla avea plăcerea ca toți deținuții să-i respecte deciziile și regulamentul închisorii și nu accepta sub nicio formă să facă vreo concesie pentru cineva. Alexandru Maier povestește despre umilința pe care a suportat-o în momentul în care ajuns la Gherla, a fost obligat de Goiciu pe un ton poruncitor, alături de alți deținuți, să-și tundă părul și să rămână la zero: “Ascultă, bă, eu nu am timp să vin zilnic să te văd și să-ți măsoz lungimea părului, și dacă-i de trei centimetri și doi milimetri ce fac, îți tund periodic cei doi milimetri ce încalcă regulamentul? La mine toată lumea este tunsă la zero, m-ai înțeles? Fără

¹³Paul Goma, *Gherla. Dialog monologat (1972-1973)*, Ediția a III-a, f.1: Editura autorului, 2005. Disponibilă în variantă electronică la http://paulgoma.free.fr/paulgoma_pdf/pdf/LRP_GHERLA-LATESTI.pdf p. 106.

¹⁴*Ibid.*

¹⁵*Ibid.*

¹⁶*Ibid.*

¹⁷Cicerone Ionițoiu, *Morminte (...)*, vol. II, (variantă electronică).

¹⁸Dumitru Bordeianu, *op.cit.*, p. 296.

¹⁹Aristide Ionescu, *Dacă vine ora (...)*, p. 78.

comentarii!”²⁰. Pentru că nu l-a salutat militărește și i-a răspuns obraznic lui Goiciu, Nae Cojocaru este apostrofat, înjurat și bătut: -“Mă, banditul, tu nu știi să spui “să trăiți” când intri în biroul comandantului unității ? Desmetecindu-mă din seria loviturilor primite în cap și în față, i-am răspuns pe tonul cel mai calm, dar hotărât, că în viața mea nu am spus “să trăiți” nimănui, nici chiar fostului meu comandant de divizie, care era general.”²¹

Goiciu este cunoscut și pentru stilul său unic în universul concentraționar, de a fi prezent la toate sosirile deținuților nou veniți, pe care îi întreba în parte numele, condamnarea, fapta și profesia. Un asemenea moment este descris de memorialistul Octavian Voinea, care observă nu doar orizontul limitat în gândire, nerăbdarea și prostia lui Goiciu, ci și modul în care un simplu muncitor îi răspunde la întrebări iar un alt deținut îl scapă pe acesta de la posibile represalii fizice: “Venea la rând un muncitor, căruia i-a pus întrebarea: - *Ce meserie ai ? - Sunt turnător*. Toți gardienii în frunte cu Goiciu au rămas înmărmuriți de răspuns, deoarece în vocabularul lor (de dinaintea potopului) noțiunea de „turnător” avea un singur înțeles, acela de informator. *Prostia de caraliu a lui Goiciu* începu să ia foc, fiind gata să fărâme pe bietul om. Atunci un deținut mai volubil a luat cuvântul zicând:- *Turnător în fontă, domnule comandant.- Așa spune mă ! Dumne... Pastele etc... etc...*”²²

“Tabietul” succintului interogatoriu de la sosirea deținuților, era întregit de o varietate de înjurături, limbaj ce îi definește comandantului de la Gherla apartenența socială, dar și nivelul intelectual și cultural.²³ Cert este că în urma acestui obicei instituționalizat la Gherla, puțini deținuți au reușit să evite palmele sau bătaia sa, deoarece întodeauna “simula indignarea și supărarea în fața răspunsurilor primite”²⁴ de la cei interogați.

Printr-un limbaj sec, răspunsurile categorice date de Goiciu deținuților ca urmare la solicitările de medicamente sau de posibilitatea de a trimite scrisori acasă familiilor, denotă realitățile sistemului penitenciar comunist care se încadrează perfect în sintagma umanismului în formă socialistă: “Mai bine condamnăm zeci de milioane de nevinovați decât să ne scape unul nevinovat”²⁵

Limbajul lui Petrică Goiciu se încadrează perfect în varianta maniheistă, propusă de François Thom, pentru reprezentanții represiunii în regimurile totalitare, o limbă-ideologizată, împletită prin cuvinte triviale cu un limbaj sexual mai mult decât evident: „Bă, banditul, bă! sau Bă, bandiților, bă! Fiți atenți la ce vă spun eu! Aici - în închisoarea asta, eu va dau să mâncați! Eu vă dau sa beți! Eu va apăr ca sa nu va linșeze clasa muncitoare! Eu sunt tatăl vostru! Eu sunt mama voastră! Eu sunt Dumnezeuul vostru! ...tu-vă Dumnezeuul mamei Voastre de banditi!”²⁶

²⁰Alexandru Maier, *Am fost medic la Gherla*, București: Vremea, 2009, p. 102.

²¹Nae Cojocaru, *op.cit.*, (variantă electronică)

²² Octavian Voinea *Masacrarea studențimii române în închisorile de la Pitești, Gherla și Aiud*, Mărturiile redactate de Gheorghe Andreica, București: Majadahonda, 1996. Disponibil la <http://www.procesulcomunismului.com/marturii/fonduri/pitesti/ovoinea/docs/cap10.htm> Accesat: 7 noiembrie 2011.

²³ Iulia Pop, *Memorie și suferință. Considerații asupra literaturii memorialistice a universului concentraționar comunist*, Cluj-Napoca: Argonaut, 2011, p.183.

²⁴ Aurel Sergiu Marinescu, *Prizonier (...)*, vol.II, p.170.

²⁵ Iulia Pop, *op.cit.*, p.183.

²⁶ “Eroii rezistenței anticomuniste - Gherla, iadul comunist”, 28 septembrie 2010, în *Gazeta de Maramureș*. Disponibil în variantă electronică la <http://www.gazetademaramures.ro/eroii-rezistentei-anticomuniste-gherla-iajul-comunist-7378> Accesat: 14 noiembrie 2011.

Goiciu nu își construiește imaginea de *torționar feroce* doar prin aspectele legate de trăsăturile fizice, comportament și tehnicile de supliciere aplicate de el, ci și prin intermediul cuvintelor rostite pe un ton autoritar și înfricoșător.

Goiciu răspândește frică prin limbaj și comportament atât printre deținuți, dar și la nivelul subalternilor săi torționari, care au devenit “niște roboți, automate de bătaie, criminali odioși care au schingiut fără să gândească”²⁷. Memorialistica reține momente când inferiorii săi recunosc indirect că bătăile sau comportamentul bun al lor depinde de dispozițiile date de Goiciu: “Bă, bandiților, eu nu fac decât ce mi se ordonă; dacă primesc ordin să vă țin numai cu friptură de curcan, dacă mi se dă ordin să vă bat, vă bat până vă rup c...!”²⁸ În plus, Goiciu își pedepsește însuși colaboratorii în executarea torturii, un ofițer de-al său fiind pus, descrie Dumitru Bordeianu, “să se culce și să se scoale în fața deținuților, până ce bietul om, plin de noroi, nu s-a mai putut ridica de jos”²⁹

Debitul verbal mare, intensitatea vocii puternice, este completată, așa cum remarcă Paul Goma, de o *bâlbăială* care deși nu o depășește pe cea a lui Maromet, ea este o constantă a vorbirii directorului de la Gherla: “Goiciu se oprește cu ochii pe mine: <<Ce-ce-ce-ce pi-pi-pi-pizda mă-ti mă-mă-mă ssstu-den-tu-tu-le, a-a-a aici e-e-erai, mă?>>- trebuie să știi că Goiciu ear cumplit de bâlbâit (nu chiar ca Maromet de la Jilava, dar nici cu el nu-ți era rușine-adică nu le era lor, celor care-i selecționaseră, ca directori de închisori pe cei mai bestiali și mai bâlbâiți).”³⁰

Gesturile lui Goiciu fac parte integrală din însăși natura sa de *călau bestial*, el lovește din orice poziție, cu “pumnul, ciomagul, cu toate membrele corpului”, lovături însoțite “de urlete și articulațiile gângave ce nu reușeau de mai multe ori să depășească cuvântul <mă-tii>”³¹, singura limbă pe care o vorbea fără cusur, era cea a înjurăturilor.³²

Dacă era original prin invectivele adresate deținuților, prin metodele de tortură Goiciu a atins culmea bestialității și a închipuirii pe care un torționar comunist o putea avea. Memorialistica nu a sărit peste unul dintre cele mai sadice gesturi ale lui Goiciu- fiind înfruntat de un ofițer, fost prizonier la ruși, el a hotărât fără milă ca să fie zidit de viu într-o latură a culoarului, în picioare, într-un spațiu îngust, cât să-și primească apa și mâncarea ce i se administrau printr-un orificiu al zidului la nivelul gurii.³³

Pe un alt deținut, deși era bolnav și bătrân pentru că nu a putut să se ridice în picioare la apelul de dimineață, “vestitul bătauș”, Goiciu, a prins o coadă de mătură și la bătut într-un stil animalic.³⁴ Nae Cojocaru, își amintește, de asemenea, o scenă inedită de tortură *à la Goiciu*: după ce este înfășurat într-o pătură este luat cu forța pe sus de gardieni și dus în biroul directorului, unde alături de doi așa-zisi procurori, i se pun lanțuri la picioare și cătușe la mâini, iar apoi este bătut crunt până își pierde conștiința.³⁵ Totuși aflat în agonie, memorialistul reține ca și ultimă secvență “figura schimonosită și plină de ură sălbatică a lui

²⁷ Aurel Sergiu Marinescu, *Prizonier (...)*, vol.II, p.170.

²⁸ *Ibid.*

²⁹ Dumitru Bordeianu, *op.cit.*, p. 298.

³⁰ Paul Goma, *Gherla (...)*, p. 46.

³¹ Cicerone Ionițoiu, *Morminte (...)*, vol. II.

³² Florin Constantin Pavlovici, *Tortura pe înțelesul tuturor*, Chișinău: Cartier, 2001, p.366.

³³ *Ibid.*

³⁴ Doina Jela, *Lexiconul negru. Unelte ale represiei comuniste*, Bucuresti: Humanitas, 2001, p. 130.

³⁵ Nae Cojocaru, *op.cit.*, (variantă electronică), p. 348

Goiciu”, dar și lovitura cu cizma și cu pumnul care i-au fost aplicate de acesta în plină figură.³⁶

În timp ce era director la închisoarea din Galați, Goiciu l-a chinuit îngrozitor și pe fostul prim - ministru țărănist, Iulia Maniu, pe Ion Mihalache, dar și pe mai mulți tineri țărăniști și legionari. În cadrul “închisorii morții”- Galați, cum numește fostul deținut Mihai Dionisie, acest spațiu carceral, directorul de atunci, Goiciu a pus în practică cu ajutorul gardienilor, *izolarea totală* într-o celulă a celor închiși, neputându-se comunica între deținuți doar prin alfabetul Morse.³⁷ Când Goiciu și temnicerii săi au depistat acest sistem de comunicare s-a procedat la “îmblânzirea” deținuților prin bătăi până la sânge, lovirea la tâlpi pe picioarele goale cu bastoane de lemn sau metal.³⁸

La Galați în perioada când Goiciu a fost comandant, s-au folosit pentru a-i “liniști” pe deținuți trei metode de supliciere crunte: *covorul*, *rotisorul* și *ringul*- “Te înfășurau într-un covor și te loveau cu picioarele unde apucau. Asta era metoda *covorul*. Apoi, te așezau ghemuit pe o bară de metal, te legau la mâini și picioare și te loveau cu picioarele în timp ce te învârteau. Asta era *rotisorul*. A treia metodă de tortură era *ringul*. Te puneau în mijloc și te întrebau «De ce ai făcut asta banditul?, «Nu vei ieși viu de aici!» și te loveau cu bestialitate»³⁹.

Când a fost numit director la penitenciarul Gherla, Goiciu a “patentat” câteva “carcere ale morții”, care erau de fapt “niște cutii din scânduri înalte de 2 metri și înguste, încât de abia putea să stea un om în picioare în ele”⁴⁰, unde au fost băgați deținuții pe motive din cele mai ne semnificative: “fie că nu s-a luat poziția de drepti, cu boneta în mână, când a trecut Goiciu pe acolo, fie că nu s-a strigat <Să trăiți, domnule director> sau că n-ai adunat de pe jos gunoiul, ori că ai frezat cu o mică deviere o piesă, sau că ai pilit-o cu un milimetru mai mult”⁴¹.

Deși nu-l întrece pe Țurcanu în gândirea sa diabolică, Goiciu se apropie mult de “camaradul său de muncă” de la închisoarea din Pitești, prin acțiunile pe care le întreprinde cu predilecție față de preoți. Părintele Gavril Burzo, relatează cu durere în suflet modul în care Goiciu și ofițerul politic Istrate au realizat o percheziție corporală unui preot, iar apoi i-au ordonat să se cuminece cu fecale: “<Cuminecă-i popă!> a răcnit la el (Goiciu-n.n). Atunci preotul a strigat foarte tare: <Domnule comandant, de mine vă puteți bate joc dar de Hristos nu!>. A strigat așa de puternic că s-a auzit și în celulele învecinate. În acel moment căpitanul Goiciu, comandantul închisorii și cu loțiitorul politic Istrate au tăbărât asupra lui lovindu-l cu sete pe tot corpul. La urmă au luat coada măturii și i-au introdus-o în gură, până ce a ieșit prin ceafă. Pur și simplu l-au omorât în fața noastră (...)”⁴².

³⁶ *Ibid.*

³⁷ Corina Misăilă, “Mărturii din temnițele iadului: M-au pus în fața plutonului de execuție pentru că nu am vrut să devin colaborator al Securității” în *Adevărul*, 14 decembrie 2010. Disponibil la http://www.adevarul.ro/locale/galati/Marturii_din_temnitele_iadului_-M-au_pus_in_fata_plutonului_de_executie_pentru_ca_nu_am_vrut_sa_devin_colaborator_al_Securitatii_0_389961_057.html Accesat 16 noiembrie 2011.

³⁸ *Ibid.*

³⁹ *Ibid.*

⁴⁰ Dumitru Bordeianu, *op.cit.*, p. 298.

⁴¹ *Ibid.*

⁴² Gavril Burzo, *Zile trăite după gratii*, pp. 29-31, apud <http://www.fericiticeiprisoniti.net/tortionari-si-prigionitori/165-petre-goiciu/1182-capitanul-goiciu-hulitor-de-dumnezeu-si-criminal> Accesat 16 noiembrie 2011.

Goiciu nu s-a mulțumit doar să tortureze, ci a încercat chiar să-l ucidă pe Remus Radina prin otrăvirea mâncării: “Am fost izolat într’o celulă, fără saltea și pătură, în luna Decembrie. La prânz am primit *o mâncare cu gust amar*. Am crezut că turtoiul e făcut din mălai alterat, doar ni se dăduse și turtoi care mirosea a petrol. Dar noaptea am început să vomz violent, iar a doua zi un gardian mi-a spus că am ochii galbeni. *Convingerea mea fermă este că Goiciu, cu ajutorul sanitarului, mi-a pus otravă în mâncare*”⁴³.

Remus Radina a scăpat cu viață și nu a avut atâtea leziuni fizice după operațiunea de ucidere prin otrăvire, însă după revolta frontieriștilor din vara anului 1958⁴⁴ a fost pedepsit aspru de Goiciu, care era “turbat de furie și dorea să se razbune pe cel care lansase lozinca <Goiciu e un criminal>.”⁴⁵ Memorialistul descrie în amănunt cum Goiciu a început să-l “lovească nebunește cu o bătă până a obosit”, apoi i-a spus sa-și deschidă zeghea strigând: “Scoate vesta, că eu nu bat vesta!”. După ce a scos zeghea, l-a lovit cu toată puterea peste mâini și coaste, iar apoi i-a nituit lanțuri la picioare, pe care le-a purtat doua luni.⁴⁶ Alți doi studenți care au participat la rebeliunea frontieriștilor din 14 iunie 1958, au fost răniți personal prin împușcare de Goiciu, deoarece îndrăzniseră să-l facă asasin,⁴⁷ același motiv pe care l-a invocat și lui Radina.

Totuși, din mâinile lui Goiciu nu au scăpat cu viață un tânăr țăran moț, pe nume Onac pe care l-a torturat cumplit și un deținut pe care l-a omorât în bătaie, apoi ca să încape în coșciug i-a tăiat picioarele.⁴⁸

Au exista puține situații, când un deținut a avut curajul să-l înfrunte pe Goiciu, dar memorialistul Cicerone Ionițoiu, își amintește de farmacistul Hristache Stratulat din Tecuci, care i-a răspuns cu demnitate și bărbăție jignirilor și bătăilor pe care Goiciu le administra deținuților, în fiecare dimineață, după deschidere: “-Bă neisprăvitule bestie... du-te în cimitirul din Tecuci... și acolo ai să găsești niște oase. Bestie, du-te și satisface-ți poftele animalice... Goiciu a dat înapoi și uluit a plecat. N-a mai intrat în alte celule în dimineața aceea.”⁴⁹

Cu toate că era o fire vulcanică gata oricând să răbufnească prin ropote de palme, picioare, pumni, și înjurături etc., în unele contexte Goiciu, a dat dovada de frică și cu viclenie a încercat să schimbe situația în favoarea sa.

După revoluția din Ungaria fusese cuprins de un moment de spaimă, când de frică și cu precauție ca populația să nu atace închisoarea, a orientat gardul de sârmă ghimpată, spre exterior și nu spre interior cum era plasat în mod normal.⁵⁰ După ce pericolul revoluției a trecut, Goiciu și-a motivat decizia prin faptul că a vrut să-i apere pe deținuți de furia poporului: “Goiciu a dat ordin ca <doagele> să fie îndrep-tate spre afară-după care, fără să-l fi întrebat nimeni, a trecut din celulă în celulă explicând: <Bă bandiților, vedeți ce grijă avem

⁴³ Remus Radina, *op.cit.*

⁴⁴ O descriere detaliată a rebeliunii de la Gherla poate fi găsită la Ovidiu Vasilescu, „Rebeliunea de la Gherla, 14 iunie 1958 - 16 iunie 1958”, în *Memoria*, nr. 3-4/2003, pp. 44-58.

⁴⁵ Alexandru Mihalcea, “Iunie 1958: o jumătate de secol de la revolta de la Gherla”, în *România Liberă*, 26 iunie 2008. Disponibil în variantă electronică la <http://www.romanialibera.ro/cultura/aldine/iunie-1958-o-jumatate-de-secol-de-la-revolta-de-la-gherla-128223.html> Accesat: 16 noiembrie 2011.

⁴⁶ *Ibid.*

⁴⁷ Andrei Crișan, *op.cit.*, p.59.

⁴⁸ Doina Jela, *op.cit.* pp.129-130.

⁴⁹ Cicerone Ionițoiu, *Morminte (...)*, vol. II..

⁵⁰ Doina Jela, *op.cit.* p.130.

noi de voi? Avem informații că boboru-a aflat că aici e închisoare de politici și s-a indignat și vrea să vă linșeze, bă, așa cum meritați!> „⁵¹

Un alt moment de teamă a lui Goiciu, sesizat de memorialiști este legat de torturile pe care el și gardienii săi le-a aplicat deținuților și ca acest fapt să nu se afle, comandantul i-a ordonat lui Maier, care era doctor să se ocupe cu grijă de ei: “Ascultă, bă, aud că tu i-ai aranjat pe ăia dinăuntru (...) Ei, de-acuma îi băgăm aici, la parter, la izolare. Tu să te îngrijești de ei până se fac bine. Și să nu te pună dracul să spui cuiva ce-ai văzut, sau să spui numele lor, că ai încurcat-o. M-ai înțeles ?”⁵²

O altă situație când Goiciu este cuprins de o sperietură zdravănă este atunci când împreună cu Mihalcea și “banda sa de teroriști” în miezul nopții îl trezesc pe deținutul Costică Alexe din somn și îl bat cu ferocitate “cu pumnii, cu picioarele, cu ciomagele...”.⁵³ Alexe leșină și se află între viață și moarte, dar Goiciu observă imediat și de teamă ca acesta să nu decedeze îl cheamă de îndată pe doctorul Ahmed pentru a-i da îngrijiri medicale și pentru a-l salva de la moarte: “Omul leșina. Între viață și moarte, aude pe Goiciu strigând: Să vină doctorul repede. . . aduceți imediat doctorul (...). Goiciu s-a răstit la mine: fă-i ceva să nu moară ! Ce le venise, nu știu. Nu-i mai văzusem așa disperăți. Le era teamă să nu mai moară cineva ! Poate unde era după moartea lui Stalin și nu știau nici ei pe ce lume trăiau. I-am spus: Domnule comandant, n-am seringă ! e spartă. -Nu știu, fă-i ceva imediat să nu moară !”⁵⁴

Indiferent de temerile de a nu muri deținuții din mâinile sale și a “copiilor” săi, Goiciu este plasat în toată memorialistica de detenție în ierarhia celor mai feroci torționari comuniști. El moare la pensie ca și ginerele său Mihalcea, alt temnicer sadic de la Gherla, în liniște, fără să recunoască faptele pe care le-a comis și împodobit de regimul pe care l-a slujit cu drag, cu multe decorații.

Bibliografie

“Eroii rezistenței anticomuniste - Gherla, iadul comunist”, 28 septembrie 2010, în *Gazeta de Maramureș*. Disponibil în variantă electronică la <http://www.gazetademaramures.ro/eroii-rezistentei-anticomuniste-gherla-iadul-comunist-7378>

Bordeianu, Dumitru. *Mărturii din mlaștina disperării*, București: Scara, s.a. Disponibilă și pe www.scribd.com/

Burzo, Gavril. *Zile trăite după gratii*, pp. 29-31, apud <http://www.fericiticeiprisonieri.net/tortionari-si-prigonitori/165-petre-goiciu/1182-capitanul-goiciu-hulitor-de-dumnezeu-si-criminal>

Cojocaru, Nae. *Filmul unei existențe*, f.l: f.e, f.a. Disponibilă în format electronic la www.miscarea.net/nae-cojocaru-amintiri.doc

Corpaș, Iosif. *Secvențe din fostele închisori politice. Scriere documentară*, București: Humanitas, 2003.

Crișan, Andrei. *Destine paralele-Ecouri din detenția comunistă*, Cluj-Napoca: Risoprint, 2002

⁵¹ Paul Goma, *Gherla (...)*, p. 111.

⁵² Alexandru Maier, *op.cit.*, 135.

⁵³ Cicerone Ionițoiu, *Morminte (...)*, vol. II.

⁵⁴ *Ibid.*

Dragoș, Ciprian. „Învingător în lupta cu regimul comunist”. *Gazeta de Maramureș*, pe 23 iulie 2007. Disponibil la <http://www.gazetademaramures.ro/fullnews.php?ID=6170>

Goma, Paul. *Gherla. Dialog monologat (1972-1973)*, Ediția a III-a, f.l: Editura autorului, 2005. Disponibilă în variantă electronică la http://paulgoma.free.fr/paulgoma_pdf/pdf/LRP_GHERLA-LATESTI.pdf

Gulan, Aurelian. *Mărturii din Iadul Roșu (De la Vorkuta la Gherla)*, București: Petrion, f. a.

Ionescu, Aristide. *Dacă vine ora H, pe cine putem conta*, Gordian: Timișoara, 1998.

Ionițoiu, Cicerone. *Morminte fără cruce. Contribuții la cronica rezistenței românești împotriva dictaturii*. Vol.II, Freiburg: Coresi, 1983. Disponibilă în variantă electronică la <http://www.procesulcomunismului.com/marturii/fonduri/ioanitoiu/>

Jela, Doina. *Lexiconul negru. Unelte ale represiunii comuniste*, București: Humanitas, 2001.

Maier, Alexandru. *Am fost medic la Gherla*, București: Vremea, 2009.

Marinescu, Aurel Sergiu. *Prizonier în propria țară*, vol. II., Cu un cuvânt înainte de Gabriel Țepelea, București: DU Style, 1996.

Mihalcea, Alexandru. “Iunie 1958: o jumătate de secol de la revolta de la Gherla”, in *România Liberă*, 26 iunie 2008. Disponibil în variantă electronică la <http://www.romanalibera.ro/cultura/aldine/iunie-1958-o-jumatate-de-secol-de-la-revolta-de-la-gherla-128223.html>

Misăilă, Corina. “Mărturii din temnițele iadului: M-au pus în fața plutonului de execuție pentru că nu am vrut să devin colaborator al Securității” in *Adevărul*, 14 decembrie 2010. Disponibil la http://www.adevarul.ro/locale/galati/Marturii_din_temnitele_iadului_-M-au_pus_in_fata_plutonului_de_executie_pentru_ca_nu_am_vrut_sa_devin_colaborator_al_Seuritatii_0_389961057.html

Pavlovici, Florin Constantin. *Tortura pe înțelesul tuturor*, Chișinău: Cartier, 2001.

Pop, Iulia. *Memorie și suferință. Considerații asupra literaturii memorialistice a universului concentraționar comunist*, Cluj-Napoca: Argonaut, 2011.

Remus Radina. *Testamentul din morgă*, Prefață de Eugen Ionescu, f.l: f.e, f.a . Disponibil la <http://www.procesulcomunismului.com/marturii/fonduri/rradina/>

Vasilescu, Ovidiu „Rebeliunea de la Gherla, 14 iunie 1958 - 16 iunie 1958”, in *Memoria*, nr. 3-4/2003, pp. 44-58.

Voinea, Octavian. *Masacrarea studențimii române în închisorile de la Pitești, Gherla și Aiud*, Mărturii redactate de Gheorghe Andreica, București: Majadahonda, 1996. Disponibil la <http://www.procesulcomunismului.com/marturii/fonduri/pitesti/ovoinea/docs/cap10.htm>